

עירובין יד

משה שווערד

1. יד בנימין

שם במשנה ובריאה כדי לקבל אריה, הטעם פירש"י ז"ל לעיל ג', משום דצעי קורה שלא תהא ניטלת ברות. (וכ"מ מלשון החוס' לקמן י"ד ד"ה ובלבד), אבל רש"י ז"ל במשנה כאן פי' משום דצעי שמהא דומה לקביעות בנין, וכן פי' רבינו יונתן ז"ל, ועי' צנה"ל סי' שס"ג קע"י י"ז ד"ה חזקה.

והנה מבואר מד' הראשונים ז"ל עפ"י הירושלמי דצעי שהקורה תהא ראוי לקבל אריחים על פני כל רוח פתח המצוי, ואם כי הריטב"א ז"ל זיין דאין נראה כן שי' תלמודא דילן מדלא הזכיר ד"ז, מ"מ נקטו כן הראשונים והפוסקים ז"ל לדינא, ועי' משנ"צ ס"ק נ"ט דמ"מ אם יהי רוח המצוי עשר אמות א"ל שמהא ראוי לקבל אריחים על פני כל האורך העשר ממש אלא סגי שתקבל אריחים באורך ט' אמות ושני

משהוין כו' יעוי"ש, וכן יעוי' בחי' הר"ן, וע"ע ברש"א.

2. חידושי הריטב"א מסכת עירובין דף יג עמוד ב

היתה של קש או של קנים רואין אותה כאילו היא של מתכת. פי' כיון שרחבה טפה, [1] ואפשר דנקט מתכת לגזמא בעלמא, [2] א"נ לאשמועינן שאם היא דקה כל כך שאפילו היתה של מתכת תהא חלושה, שאינה כשרה, וכן פירש מורי הרב ז"ל.

3. חידושי הריטב"א מסכת עירובין דף יד עמוד א

קורה אין כאן דהא מיכסיא. וא"ת תהא המחיצה חשובה קורה כי מפני שהגדיל אותה לא הפסיד, [א] י"ל דכל שהוא כך אין לה היכר קורה ואנן בעינן היכירא קצת ואפילו למ"ד מחיצה, [ב] עוד י"ל דהכא כשאינה בריאה בעצמה כדי לקבל אריה, והראשון נכון.

4. תוספות מסכת עירובין דף ה עמוד ב

ארבע אמות נידון משום מבוי - אפילו למ"ד (לקמן ד' טו.) לחי משום מחיצה דהיה לו להועיל יותר אם סותמו מ"מ היכר קצת בעינן ואע"ג דהיכא דהעמידהו לשם לחי לפי' הקונטרס מועיל אע"ג דאין היכירא מ"מ י"ל כשהועמד לשם לחי יש קול ואיכא היכירא.

5. חידושי המהר"ל מסכת עירובין דף ה עמוד ב

ארבע אמות נידון משום מבוי. דאע"ג דלחי משום מחיצה, וכל היכי דמחיצה הוא יותר סתום עדיף, מ"מ צריך לחי בפ"ע להתיר, וכאשר הוא ד' אמות הוא מבוי, ומצא מין את מינו וניעור, לכך צריך שיהיה היכר בפ"ע, עד שהוא מחיצה בפ"ע, וכיון שיש עליו שם מחיצה, כאילו סותם כל הפתח לגמרי.

6. חידושי הרישב"א מסכת עירובין דף יד עמוד א

מחיצה אין כאן דהויא לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה. פ"י ולפיכך אין מחיצה תלויה כזו מתרת, וא"ת כל מאן דאמר קורה משום מחיצה היאך מתרת והרי השורים והגמלים בוקעין תחתיה, י"ל דשאני קורה שהיא רחבה טפה וראוי לומר גוד אחית וא"כ רואין כאלו כבר נסתם.

7. קהלות יעקב סימן א

מוצן כלל דהא גם במחיצה תלויה היה ראוי לומר גוד אחית דהא רק משום בקיעת גדיים פסלין לה דמשמע שאילו לא הי' מליחות של בקיעת גדיים היה מותר ע"י מחיצה תלויה ובפשוטו הוא משום דהוי אמרינן גוד אחית, ולהרישב"א ז"ל הרי במקום שרואין כאילו נסתם ליכא ריעתא דבקיעת גדיים. והפשוט צ"ל דהרישב"א ז"ל סובר דגם לולי בקיעת גדיים לא היינו אומרים גוד אחית כשאין במחיצה עובי טפה אלא דהיינו מחיר את החצר מחמת המחיצה תלויה עלמה כמו שהיא במקומה דכמו שמחיצה שעל הקרקע חולקת רשות למה שצדוהי הי"ג מחיצה שצדוהי חולק רשות שצדוהי מרשות שחולק לו רק מפני שהגדיים בוקעים למטה מהמחיצה ע"י זה נחשבים כרשויות כצלתו מחולקות, וכ"ז במחיצה תלויה שאין צד דין גוד אחית אבל בקורה למד"א משום מחיצה דרואין את חודו כיורד וסותם שוב לא איכפת לן בבקיעת גדיים כיון דעכ"פ המחיצה של ההלכה מגיע עד לקרקע, אך עיקר דברי הרישב"א ז"ל דמקום דאיכא למימר גוד אחית לא חיישינן תו לבקיעת גדיים קשה לי עובדא מסוגיא דשבת דף ק"א ע"א גבי נעץ קנה ובראשו ערסקל חרק ונח על גביו דריצריי מחייב וחכמים פוטרין ואמרינן בהם דגם רבנן מודים גבי עמוד ברכ"ר גבזה עשרה כו' או צספינה דאמרינן גוד אחית מחיצתא אלא דגבי ערסקל קסברי רבנן דלא אמרינן גוד אחית מחיצות ערסקל עד לארץ וליהוי רב"י משום דהוי מחיצה שהגדיים בוקעין בה ע"ש, הרי מצואר דגם במקום דאמרינן גוד אחית מי"מ אי גדיים בוקעין בה הי"ז מצטל מחיצה, וכעת ל"ע. [ואולי י"ל ק"ת עפ"מ"כ החוס' בשבת שם דק"א ד"ה חרק דדוקא על גביו חשיב ליה ריב"ר רב"י אבל למטה לא דכגוד אחית לא מהני אלא לעשות האויר שלמעלה רב"י ע"ש וכ"ז לרי"ך צירור ועיונא ומקום הכנתו למעיינים לעיין בזה].

והנה צד"ד אר"ש הניח קורה על גבי מצוי ופרס עלי' מחללת והגבוי המחללת מן הקרקע ג"ע קורה אין כאן מחיצה אין כאן קורה אין כאן דהא מיכסא מחיצה אין כאן דהו"ל מחיצה שהגדיים בוקעין בה והרישב"א ז"ל שם ד"ה מחיצה אין כאן כתב ח"ל וא"ת כל מד"א קורה משום מחיצה האין מתרת והרי השורים והגמלים בוקעין תחתיה, י"ל דשאני קורה שהיא רחבה טפה וראוי לומר גוד אחית וא"כ רואין כאלו כבר נסתם עכ"ל ואינו

8. חידושי הר"ן מסכת עירובין דף יד עמוד א

מחיצה אין כאן דהוה ליה מחיצה שהגדיים בוקעין בה. ואע"ג דלמאן דאמ' קורה משום מחיצה הרי הגדיים והגמלים בוקעין בה, אנו רואין קאמרי', כלו' דרואין כאלו חודה סותם עד הקרקע וכיון שכן שוב אין הגדיים בוקעין בה. והקשה הרשב"א ז"ל דמ"מ תהא המחצלת מתרת מדין קורה, [ב] ותרין דהך מחצלת אינה בריאה לקבל אריח, ואע"ג דבהדי קורה שלמטה ממנה בריאה היא, מ"מ לא מנכר בריאות דידה.

9. רמב"ם הלכות שבת פרק יז הלכה כה

וכן שתי קורות המתאימות לא בזו כדי לקבל אריח ולא בזו כדי לקבל אריח אם יש בשתייהן כדי לקבל אריח אינו צריך להביא קורה אחרת, היתה אחת למטה ואחת למעלה רואין את העליונה כאילו היא למטה והתחתונה כאילו היא למעלה, ובלבד שלא תהיה עליונה למעלה מעשרים ולא תחתונה למטה מעשרה, ולא יהיה ביניהן שלשה טפחים כשרואין אותה שירדה זו ועלתה זו בכונה עד שיעשו זו בצד זו.

10. כסף משנה הלכות שבת פרק יז הלכה כה

וכן שתי קורות המתאימות וכו'. היתה אחת למטה ואחת למעלה וכו'. כתב ה"ה מתוך דברי רבינו נראה שכל שהן תוך כ' אמה ולמעלה מעשרה וכו' וק"ל בזה וכו' עד וצ"ע. [1] נראה שהוא מפרש ז"ל מ"ש רבינו ולא יהיה ביניהם שלשה טפחים במרחק משך דוקא קאמר כדמשמע סיפא דלישניה וע"כ הקשה עליו מדאותביה מהאי ברייתא דאמר כי לית ביה טפח לא אמרינן חבוט רמי ושני תריין ואימא הכי ובלבד שלא תהא תחתונה למטה וכו'. [2] ואני אומר שאפשר לדחוק ולומר שבכלל מ"ש ולא יהיה ביניהם שלשה טפחים

הוא שגם במרחק הגובה לא יהיה יותר משלשה ואם זאת היתה כונתו יפה עשה שפסקה כיון דלא קאמר ר"י בר' יהודה רואין אלא בפחות מג' ליכא מאן דפליג בהא ואע"ג דאביי אמר בפ"ק דעירובין (דף י"ד) דר"י בר' יהודה סבר לה בהא כאבוה דאית ליה רואין נקטינן כרבא דפרק הישן דאוקמה בפחות משלשה ואם נפשך לומר שלא נתכוון אלא למרחק המשך ולא למרחק הגובה אכתי איכא למימר דשפיר פסק כר"י ב"י דאע"ג דאמר אביי דסבר לה כאבוה דאית ליה רואין ולא קי"ל כאבוה שאני התם שהקורה פסולה מחמת עצמה שהיא של קש או של קנים הילכך לא אמרינן רואין אותה כאילו היא של מתכת אבל בדרי' בר"י שאין פיסולה מחמת עצמה אלא מחמת מקומה אפשר דאמרינן בה רואין וכדאמרינן בעלמא גוד אסיק גוד אחית והא דאוקימנא לה בפרק שני דסוכה (שם כ"ב) בפחות מג' לרווחא דמילתא הוא דתריין הכי אבל הוה אפשר ליה לתרוצי דכי אמר רבא דלא אמרינן חבוט רמי אלא ביש בגגה טפח ה"מ כשהוא צריך לאהל כגון גבי סוכה או גבי טומאה אבל כשאנו צריך אלא להיכר בעלמא כגון גבי קורה אפילו אין בו אמרינן ביה חבוט רמי:

11. תוספות מסכת עירובין דף יד עמוד א

אתנייה רחבה ובריאה - פירש רשב"ם ואין מחלוקת בדבר וקשה דאז יש למחוק כל בבא דרואין אלא נראה שהיה מהפך דברי רבי יהודה לרבנן וא"ת מאי פריך מרבי אילעאי דילמא כרבנן ס"ל וי"ל דלא מתוקם מילתיה כרבנן דהא רחבה ארבעה קאמ' ולרבנן דיה שתהא רחבה טפח ואפילו אינה בריאה אלא על כרחך כדברי יהודה וס"ד דקים ליה לר' אילעאי דר' יהודה בעי רחבה ד' אבל אין צריך שתהא בריאה ומשני רחבה ארבעה שאני אבל ברחבה טפח בעי ר' יהודה שתהא בריאה ומיהו קשיא כיון דגם דברי רבנן מהפך הוה ליה למימר מילתיה ארבנן ולמימר אתנייה רחבה אע"פ שאינה בריאה כמילתייהו דרבנן ונראה לרבינו תם דרב יהודה מתני ליה אמילתיה דרבנן ואמר ליה רב אתנייה רחבה ובריאה כמו במתני' אלא שהש"ס המתין לסדר הגמרא זו עד שסיים פלוגתייהו והשתא פריך מר' אלעאי דמסתמא הוי כרבנן ולפי זה יש להוכיח דאין הלכה כרב דקאמר לעיל (ד' יא.) אתנייה צריך למעט דהמשנה לא נשנית כמו שהגיה וכאן נשנית כמו שהגיה וכן פסקו הגאונים וה"ג

12. מגדים חדשים

כל שיש בהיקיפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח מנא הני מילי כו'. צשו"ת הרא"ש (סוף כלל ז') צשאלה ששלח להרשב"א ז"ל, הקשה מאי קא מיבעיא ליה להגמ' מנא הני מילי כו', וכי אין הדבר נראה לעינים, נקח דבר עגול ונמדוד היקפו ורחבו ע"ש. ולא נמצא שם תשובה על זה. וגם צשו"ת הרא"ש ח"א (סימן תסא - תסו) שהשיב הרא"ש להרא"ש על שאר הדברים ששאל, ועל שאלה זו לא השיב. וכן הקשה במוס' הרא"ש

13. תוספות מסכת עירובין דף יד עמוד א

והאיכא משהו - משמע שהחשבון מצומצם וכן בפ"ק דב"ב (ד' יד): גבי שני טפחים שנשתתירו בארון ששם ספר תורה מונח שהיא בהיקפה ששה טפחים ופריך כיון דלאמצעותו נגלל נפיש ליה משני טפחים וכן בתר הכי דמשני בספר דעורה לתחלתו נגלל ופריך אכתי תרי בתרי היכי יתיב משמע דמצומצם לגמרי וקשיא דאין החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות

14. חשק שלמה מסכת עירובין דף יד עמוד א

בגמ' כל שיש בהיקפו ג' טפחים יש בו רוחב טפח מנא הני מילי וכו'. נ"ב עי' בשו"ת הרא"ש ז"ל בכלל ב' סימן י"ט ששאל להרשב"א על זה דמאי מבעי ליה מנה"מ ופשיט ליה מיש"ש וכי אין הדבר נראה לעינים נקח דבר עגול ונמדוד היקפו ורחבו עכ"ל שם והנה והנה לא זכינו למה שהשיב לו הרשב"א ז"ל בזה ובאמת שתמיה עצומה היא ואמנם שמעתי ליישב מפי מר אחי הגאון זצ"ל דשפיר הוצרך הש"ס ללמוד זה מים של שלמה משום דבאמת אין החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות וכמש"כ התוס' וכ"כ הרמב"ם בפ"י המשניות כאן דברוחב טפח יש באמת בהיקפו ג' טפחים ושביעית טפח בקירוב ע"ש ונ"ל דהא דתנן כל שיש בהיקפו ג' טפחים וכו' יש בו רוחב טפח וכשר משום דבפורתא לא דק ואף דבעלמא אמרינן דלקולא לא אמרינן דלא דק מ"מ כאן דכיון דדבר מועט הוא מאד לא דייקינן כלל וע"ז שואל שפיר דמנה"מ דלא דייקינן בדבר מועט כי האי ומביא רא"י מיש"ש דהרי הכתוב ג"כ לא דקדק בזה ודו"ק כן שמעתי מפי מר אחי ז"ל ליישב תמיהת הרא"ש ז"ל ודפח"ה:

15. תוספות הרא"ש מסכת עירובין דף יד עמוד א

כל שיש בהיקפו שלשה יש בו רוחב טפח מנא הני מילי. תמיה לי מה שייך למיבעי הכא מנא הני מילי בדבר הנראה לעינים ואדם יכול לעמוד עליו יביאו דבר שהוא רחב טפח ונמדוד ההיקף, ונ"ל לפרש לפי שאין הדבר מכוון שההיקף הוא יותר מג' טפחים קא בעי תלמודא מה"מ מנין לקחו חכמים ליתן גבול ומדה לדבר אחד אע"פ שאינו מכוון אלא שהדבר קרוב להיות מכוון, ומייתי ראייה דקרא נמי קא עביד הכי דים של שלמה שהיה רחב עשר וקאמר קרא דקו שלשים אמה יסוב אותו וע"פ שהוא ארוך יותר, ופריך תלמודא והא איכא שפתו דהא דקאמר קרא דקו שלשים יסוב אותו מיירי בשפתו ואז הי' הקו אורך הרבה משלשים אמות והיאך יאמר הפסוק דבר שהוא כל כך מופלג, ותו פריך והא איכא משהו אע"פ שהוא כפרח שושן אכתי הוי מיפלג שהוא מחזיק יותר משלשים אמה.

16. מגדים חדשים

והא איכא שפתו כו' והאיכא משהו כו'. פירש"י והאיכא עובי שפתו דהוה עדיף על י של חלל, ואפילו הכי קו שלשים הוא דזעי ותו לא. הנה לפירוט הרא"ש והמשנ"ץ הנ"ל, דהש"ס ידע דההיקף הוא יותר משלש, אלא דקזעי מנח הני מילי דלא חשבינן להווא פורתא. לפי"ז ליכא לפרש צפירכת הש"ס והאיכא שפתו והאיכא משהו כפירש"י, דיילף מכאן דאף ברחב יותר מעשר אין ההיקף אלא שלשים ותו לא. דהרי אף ברחב עשר מ'מ'מ'מ' ידענו דההיקף הו' יותר משלשים. ונראה דזהו כוונת התוס' הרא"ש שכתב לפרש המשך פירכות הש"ס, וז"ל ופריך תלמודא והא איכא שפתו, דהא דקאמר קרא דקו שלשים יסוב אותו מיירי בשפתו, ואז היה הקו אורך הרבה משלשים אמות והיאך יאמר הפסוק דבר שהוא כ"כ מופלג. ותו פריך והא איכא משהו, אעפ"י שהוא כפרח שושן אכתי הו' מופלג שהוא מחזיק יותר משלשים אמה ע"ש. ור"ל איך ילפת מכאן שלא לדקדק בהווא פורתא מדקרא לא דקדק בהכי, דהרי חשבון דקרא בלא"ה צריך ציבור דהאיכא

שפתו, ולפי"ז הוא ארוך הרבה יותר משלשים אמות, ואין יאמר הפסוק דבר מופלג כל כך. ומשני כי קא חשיב מגואי קא חשיב. ונראה דלפירוט הרא"ש מיושב קושית התוס' בד"ה והאיכא משהו, שהקשו דמפירכת הש"ס משמע שהחשבון מ'מ'מ'מ'מ' וקשיא דאין החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות. ולפי הרא"ש אפי' שפיר היעב, דהש"ס ידע דאין החשבון מדוקדק, אלא דפריך והאיכא משהו, ואין יאמר הפסוק דבר מופלג כ"כ, וכמו שציארנו. וכן מלאמי בגור אריה להמהר"ל כאן, ובספר סדרי טהורמ עמ"ס כלים (דף קמג ע"א) שכתבו לפרש מדעתם כפי הרא"ש, וכתבו דזוה לא קשיא קושית התוס'. וכתבו עוד דזוה מיושב גם מה שהקשו התוס' מנ"צ (יד ב) דפריך תרי צתרי היכי יתיב ומשמע דהחשבון מ'מ'מ'מ'מ' ולפי הנ"ל פירכת הש"ס הוא כיון דכלל מקום סמכינן על זה החשבון, אין זה כבוד תורה לעשות מקום מ'מ'מ'מ'מ' להספר תורה ע"ש.

17. דף על הדף עירובין דף יד עמוד א

והרמב"ם בפיה"מ (למשנה זו) כתב וז"ל: "וכל עגולה שיהיה באלכסון שלה אמה (פי' בקוטר) יהיה בהיקפה ג' אמות ושביעית בקרוב, ולפי שזה לא יושג לעולם אלא בקרוב לקחו הם (פי' חכו"ל) בחשבון הגדול ואמרו כל שיש בהיקפו ג"ט יש בו רחב טפח וסמכו ע"ז במה שהוצרכו אליו מן המדידה בתורה" עכ"ל, וא"כ לפי"ז חזינן דתנא במתני' מסתפק בהיקף ג' טפחים אפי' שבפועל צריך מעט יותר, וע"ז שפיר שואלת הגמ' מנה"מ שמסתפקין בהיקף של ג' טפחים וא"צ יותר בהיקף, וע"ז הראיה מים של שלמה שג"כ כתוב וקו ל' אמה יסוב ולא כתב השיעור המדויק יותר בהיקף... וכן נראה בשער הציון (סי' שעב ס"ק יח) שכתב "ואולי הי' מקובל להם מסיני שיש לסמוך על שיעורים האלו אף בשיעורי תורה. ואיך שיהיה במילתא דרבנן בוודאי יש לסמוך על השיעורים אלו".

ובחזו"א (סי' קלח ס"ק ד) כתב וז"ל "יש לומר דמצינו כיוצא בזה, בריבוע יותר על העיגול, ובאלכסונוא תרי חומשא, דזהו בכלל שיעורין, ונתנה ההלכה לחשוב בקירוב, שלא נתנו המצוות אלא לצרף הכריות ולדקדק בצוואותיו יתברך, לקבלת מלכותו יתברך. וגם לקיום חכמת התורה הכלולה בכל דיני המצוה, ולסוד הפנימיות. ולכל הני אינו מפסיד אם הקביעות של גבולי הצמצום יהיה בקירוב כדי שיוכלו לקיים מצוות המעשיות אף חלושי הדעת". וגם מדבריו נראה להדיא שאף לענין שיעורי תורה אפשר לסמוך על דין זה, אפי' שאין השיעור מדוקדק.

18. שער הציון סימן שעב

(יח) רמב"ם ושאר פוסקים. ושיעור היקף עיגולו הוא ששה עשר טפחים וארבעה חמשי טפח, דבכשיעור זה יש השיעור של ד' טפחים על ד' טפחים מרבעים [גמרא, עיין שם, והעתיקו המגן אברהם]. ואף דבאמת לפי מה שכתבו התוספות בסוכה דף ח', דמה שאמרו כל אמתא ברבוע אמתא ותרי חמשי באלכסונוא, אין החשבון מצמצם כל כך אלא יש מעט יותר, ונמצא לפי זה העיגול צריך להיות יותר [לפי החשבון האמור בגמרא, עיין שם], ובפרט לפי מה שכתב הרמב"ם בעירובין פרק א דמה שאמרו כל שיש ברחבו טפח יש בהקפו ג' טפחים, הוא גם כן שלא בדקדוק אלא יש מעט יותר, ונמצא לפי זה יתרבה עוד יותר. **אלא האמת נראה לעניות דעתי דאין לדקדק בזה יותר, דסמכו חכמים על אלו השיעורים על הענינים שבתורה מפני שקשה לצמצם העודף, ואולי היה מקבל להם מסיני שיש לסמוך על השיעורים האלו אף בשיעורי תורה, ואיך שיהיה, במלתא דרבנן בוודאי יש לסמוך על השיעורים אלו,** וכמעט כן משמע מהרמב"ם שם, עיין שם:

19. ערוך השולחן אורח חיים סימן שסג סעיף כב

אם היתה הקורה עגולה צריך שיהא בהקיפה ג' טפחים שאז יש ברחבה טפח ואע"ג דאין החשבון מדוקדק לפי חכמי המדות [תוס' עירובין י"ד. ד"ה והאיכא] מ"מ כן גזרה התורה למדוד וילפינן לה מים של שלמה [שם] דכתיב עשר משפתו עד שפתו וקו שלשים באמה יסוב אותו סביב [מלכים א' ז, כג וזהו ששאלו בגמ' מנא הני מילי וקשה ניתי חוט ונמדוד אלא דזה גופה מקשה והא אין החשבון מכוון ומתרץ שהתורה צותה כן ומתורץ קושיית התוס' שם ועמ"ש ביו"ד סי' ל' סעיף י"ג]:

20. אומרים בשם הגר"א

A fascinating footnote for the mathematically-minded: The Vilna Gaon enlightens us to the fact that the value of "pi," 3.1415, is hinted in this verse. In Hebrew, each letter has a number associated with it. In the above verse, the word "circumference" (*kav*) is written one way "*kuf vav heh*" which equals 111 but it is pronounced a slightly different way "*kuf vav*" which equals 106. (That is, there is a *stated* value and an *actual* value.) The ratio of these two numbers equals the ratio of 3 ("pi" as *stated* by the verse) 3.1415 (the *actual* value of "pi" to the 10,000th). [ie. (111 / 106) x 3 = 3.1415]

21. תורת חיים מסכת עירובין דף יד עמוד ב

אמר רבא עשה לחי למבוי והגביהו מן הקרקע שלשה. נראה דרבה גרסינן מדקאמר טעמא משום דהוה מחיצה שהגדיים בוקעין בה ואילו רבא אית ליה לעיל ולקמן בסמוך דלחי משום היכר הוא אבל רבה אית ליה לעיל דלחי משום מחיצה הוא.

22. ספר בניהו בן יהוידע על עירובין דף יד/א

ים שעשה שלמה היה מחזיק ק"ן מקוה טהרה. נראה לי בס"ד טעם למספר ק"ן, דעשאו דוגמה לכללות העולם הזה ולכן עשאו עומד על י"ב בקר, כנגד י"ב צרופים דשם הוי"ה ששולטים בכל חודש צירוף אחד, וכן הוא בי"ב צרופים דשם אהי"ה, והעולם קיים ועומד על שלשה דברים שהם תורה ועבודה וגמילות חסדים כמ"ש שמעון הצדיק באבות, וכל אחד מאלו השלשה צריך שיהיה בשלימות ארבעה חלקים, שהם מעשה ודבור וכוונה ומחשבה שהם כנגד ארבע אותיות שם הוי"ה כנודע, ושלשה פעמים ארבעה הם י"ב ולכך עשאו עומד על י"ב בקר. והיה מחזיק ק"ן מקוה טהרה דידוע ששם הקדוש יהי הרמוז במעשה בראשית שמספרו כ"ה, הופיע אורו בכריאת העולם בארבע רוחות ומעלה ומטה, שאז נעשה בו ק"ן אורות בעולם, כי ששה פעמים כ"ה הוא ק"ן, וכנגד זה חיבר דוד המלך ע"ה בתהלים ק"ן מזמורים, והקדמה זו הבאתי בסה"ק אדרת אליהו בפרשת בלק ורמזתי בה כמה דברים בס"ד יע"ש. ולכן עשה את הים הרמוז לכללות העולם מחזיק ק"ן מקוה טהרה כנגד ק"ן אורות דשם יהי הנזכרים שהופיע בכל העולם כולו:

ועוד נראה לי בס"ד לרמוז בזה, כי ק"ן מקוה טהרה הם ששה אלפים סאה, כנגד ששה אלפים שנה דחיי עלמא דין, גם הם עולים ל"ו אלף קבים, כנגד ל"ו צדיקים שמעמידין את העולם בכל דור שכל אחד נחשב כאלף, שנאמר [ישעיהו ס' כ"ב] הקטון יהיה לאלף, וזהו ערך הפחות, גם הוא רמז לששה צדיקים משבט יהודה שנתברכו בששה ברכות, וששה פעמים ששה הם ל"ו. ועוד נראה לי עשה הים רמז למלכות שנקראת ים, שתהא מלאה בשש קצוות שהם חג"ת נה"י שכל אחד כלול מששה הרי ל"ו, וידוע באצילות החשבון הוא בסוד אלפים, ולכן עשאו מחזיק ל"ו אלף קבין: